КУНИГА 4-5 ПРОЦЕНТДАН ПАХТА ТАЙЁРЛАШ УЧУН КУРАШАЙЛИК

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 187 (4393). | 24 сентябрь, 1971 йил, | ЖУМА | Баҳоси 2 тийин.

БУНТЛАР БЎЙ ЧЎЗМОҚДА

«ОҚ ОЛТИН» хирмонлари кун сайин қад кўтармоқда. Хўжаликларда терилаётган пахталар пешмапеш тайёрлов пунктларига жўнатилмоқда. Пахтани тез ва тоза теришда ўнлаб «зангори кема» капитанлари жавлон урмоқда. Рустам Дуйсенов бу йил механик-ҳайдовчилар тайёрлаш курсини муваффақиятли битириб чиқди. Эндиликда у пўлат отларга миниб машиналарнинг тўхтовсиз ишлашини таъминламоқда. Унинг кунига хирмонга тўкаётган пахтаси 4 тоннадан ошмоқда. Суратда: (ўнгдан) Оққўрғон районидаги «Озод» колхозининг механик-ҳайдовчиси Рустам Дуйсенов, (пастда) Ўрта Чирчиқ районидаги Қумовул тайёрлов пунктида транспортерлар ёрдами билан пахта ғарам қилинмоқда.

А. Абалян фотолари.

✻ Белгиланган графикни бажариш учун областимиз бўйича ҳар куни 14 минг тоннадан пахта тайёрлаш талаб этилади. Бунинг учун барча имкониятлар бор. 22 сентябрда Юқори Чирчиқ район пахтакорлари 5,51 процент «оқ олтин» сотдилар. Шу район механизаторлари 9,21 процент миқдорида пахта тердилар.

✻ Оққўрғонликлар ҳам суръатга қанот боғлаб 4,92 процент пахта тайёрладилар. Пискент, ўртачирчиқликлар янада ғайрат кўрсатишаяпти. Янгийўлликлар ҳамон орқада қолмоқдалар.

ПАХТАКОРЛАРНИНГ ФАХРИЙ БУРЧИ

Колхозлар ва совхозларнинг пахта далаларида йиғим-терим ишлари кун сайин кучайиб боряпти. Қишлоқ меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг пахта етиштиришни 1975 йилда 7,0—7.2 миллион тоннага етказиш тўғрисидаги қарорини муваффақият билан амалга оширишга интилмоқдалар. Ўзбекистон деҳқонлари умумхалқ мусобақасига қўшилиб, бу йил Ватанга 4 миллион 400 минг тонна, Туркманистон—800 минг тонна, Тожикистон—725 минг тонна, Озарбайжон—350 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар. Пахтакорлар мана шу муҳим халқ хўжалиги вазифасини бажаришда давлатнинг бераётган жуда катта ёрдамига суянмоқдалар. Суғориладиган ер майдонлари кенгайди, ерни ишлаш ва пахтани териб олиш учун машиналар кўпайтирилди, колхозлар ва совхозлар экинзорларга кўпроқ минерал ўғит солиш имкониятига эга бўлдилар.

Ноқулай об-ҳаво шароитига қарамай, кўпгина хўжаликларнинг меҳнаткашлари мўл ҳосил етиштира олдилар. Андижон областидаги илғор колхозлардан бири—«Пахтакор» колхозининг раиси Ҳаким Қаюмов «Правда» газетасига бундай деб ёзади: «Бултур биз 840 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,6 центнердан ҳосил олган эдик. Бу йил Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турдихон Сатторова бошлиқ бригада гектаридан камида 50 центнердан, тажрибали миришкорлардан М. Тожибоев, Х. Раҳимов ва И. Мансуров бошлиқ бригадалар 40 центнердан ҳосил териб олишмоқчи».

Бу йил кузда пахта аввалги йилдагига қараганда эрта пишди ва ҳамма жойда оммавий терим бошланиб кетди. Эндиликда ишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан техникадан қандай фойдаланишга боғлиқдир. Кўпгина хўжаликлар барча пахта териш машиналарини барвақт тайёрлаб, шу машиналарда ишлаш учун малакали кадрларни танлаб олдилар. Ўзбекистонда илғор механик-ҳайдовчиларнинг ташаббуси билан ҳосилни қисқа муддатда ва нобуд қилмай териб олиш учун, смена топшириқларини ҳар куни ошириб бажариш учун мусобақа кенг қулоч ёйди. Минглаб механизаторлар далаларда зарбдор меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар ҳар қадамда ижодий ташаббус кўрсатиб, техникадан самарали фойдаланмоқдалар.

Сурхондарё областидаги Ленин номли совхознинг механизатори А. Қурбонов ва унинг мусобақадоши Д. Рустамов Қосим Раҳимов номли колхозда энг юқори меҳнат унумига эришди. Улар ҳар куни 20—25 тоннадан пахта термоқдалар. Шу механизаторларнинг ҳар бири мавсум бошидан бери 300 тоннадан кўпроқ пахта териб топширди. Охунбобоев номли совхозда механик-ҳайдовчи А. Ёқубов ҳам қарийб шунча пахта терди. Шеробод районининг механизаторлари машиналарда 5 минг тоннадан кўпроқ пахта тердилар. Бу эса планнинг 40 процентини ташкил қилади.

Озарбайжон колхоз ва совхозларида техникадан моҳирона фойдаланяптилар. Бу ерда группа-группа бўлиб ишлаш методи кенг жорий қилинган, машиналарнинг икки смена бўлиб ишлаши ташкил этилган. Ўз бригадалари, участкаларида пахтани қўлда теришдан деярлик воз кечган Шабан Ризаев ва Сардор Имралиев каби машина терими усталарининг тажрибасини ўзлаштирган механизаторлар меҳнат унумдорлигини кун сайин оширмоқдалар. Республика пахтакорлари давлатга пахта сотиш планини сентябрь ойида бажариш мажбуриятини олдилар.

Лекин ҳамма жойда ҳам пахта терими шундай муваффақиятли боряпти, деб бўлмайди. Масалан, Туркманистонда машина терими учун баъзи участкалар тайёрлаб қўйилган эмас. Мари ва Чоржўй областининг хўжаликлари ғўза баргларини тўктиришни кечиктириб юбормоқдалар. Бунинг натижасида машиналарни ишга солиш қийинлашяпти. Сакарчаги, Мурғоб, Туркменкалин районларида машиналар ҳали ҳам тахт қилиб қўйилган эмас ва шунинг оқибатида ҳосилни териб олиш муддатлари кечиктирилмоқда. Республикада сентябрь ойининг ўрталарига келиб машина терими бори-йўғи 2 процент бажарилганлиги ҳам тасодифий эмас. Бундай ҳолларни Ўзбекистонда ҳам учратиш мумкин. Масалан, Қорақалпоғистон АССРда сентябрь ойининг бошларигача машиналарнинг ярмидан камроғи тахт қилиб қўйилган эди. Хоразм областида эса 2160 пахта териш комбайнларидан 1.580 таси ремонт қилинган эди. Қашқадарё областида ҳам ҳалигача баъзи машиналар теримга шай қилиб қўйилган эмас.

Йиғим-теримнинг дастлабки кунларида юз бераётган камчиликларни тезроқ бартараф қилиш—маҳаллий партия ташкилотларининг, қишлоқ хўжалик органларининг, «Сельхозтехника» бўлимларининг, хўжалик ходимлари ва мутахассисларининг бурчидир. Барча машиналарни ва подборщикларни тўлатўкис ремонтини жуда қисқа муддат ичида тугатиш, пахтаси машиналарда териб олинадиган участкаларни тайёрлаб қўйиш керак. Ҳар бир агрегатдан унумли фойдаланиш тўғрисида қайғуриш керак, албатта.

Пахта далаларида йиғим-теримни механизациялаш ишлари тобора кучаймоқда. Лекин ҳосилнинг анча қисмини ҳали ҳам қўлда теришга тўғри келади. Минг-минглаб теримчилар далага чиқдилар. Шулардан ҳар бирининг кундалик нормани тўла ва ошириб бажариши учун ҳамма шарт-шароитларни яратиш муҳим вазифадир.

«Социалистик мусобақани уюштиришни янада яхшилаш тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг қарори қишлоқлардаги меҳнат аҳлининг ғайратини янада кучайтириб юборди. Колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари пахта далаларида мусобақани кенг авж олдиришга ҳар жиҳатдан кўмаклашишлари, илғорларни муносиб даражада тақдирлашлари, уларнинг тажрибаларини ва иш усулларини барча меҳнаткашлар ўртасида кенг ёйишлари керак.

Пахта ортган карвонлар тайёрлов пунктлари сари йўлга тушди. Мамлакатимиз Ўзбекистон далаларидан 1 миллион тоннадан ортиқ пахта олди. Тожикистон колхозлари ва совхозлари тайёрлов пунктларига 265 минг тонна пахта топширдилар. Пахта топшириш кундан-кун кучайиб кета беради. Пахтани узлуксиз ташишни ва қабул қилишни ташкил этишга алоҳида эътибор бериш керак. Пухта ишлаш, барча омборларни ва асбоб-ускуналарни тахт қилиб қўйиш, пунктларга келтираётган ҳосилни кеча-кундуз қабул қилишни йўлга қўйиш, унинг авайлаб сақланиши тўғрисида ғамхўрлик қилиш—тайёрлов органларининг бурчидир.

Колхозлар ва совхозлар пахта билан бир қаторда бошқа кузги экинларнинг ҳосилини ҳам йиғиштириб олмоқдалар. Лавлагикорлар ва картошкакорлар олдида катта ишлар турибди. Кунгабоқарни тез ва нобуд қилмай йиғиштириб олиш керак. Айни вақтда шоли ва дон учун маккажўхори ўрим-йиғимининг ҳал қилувчи даври бошланди. Меҳнатни моҳирона ташкил этиш, техниканинг бутун куч-қувватидан фойдаланиш барча кузги ишларнинг ягона комплекс тарзда олиб борилиши учун кучларни жой-жойига тўғри тақсимлаш—асосий масаладир.

Шонли байрам—Улуғ Октябрнинг 54 йиллиги яқинлашиб келмоқда. Шу байрамни давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планини тўла ва ошириб бажариш билан кутиб олиш—пахтакорларнинг, барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг шарафли бурчидир.

(«ПРАВДА» газетасининг 23 сентябрдаги бош мақоласи).

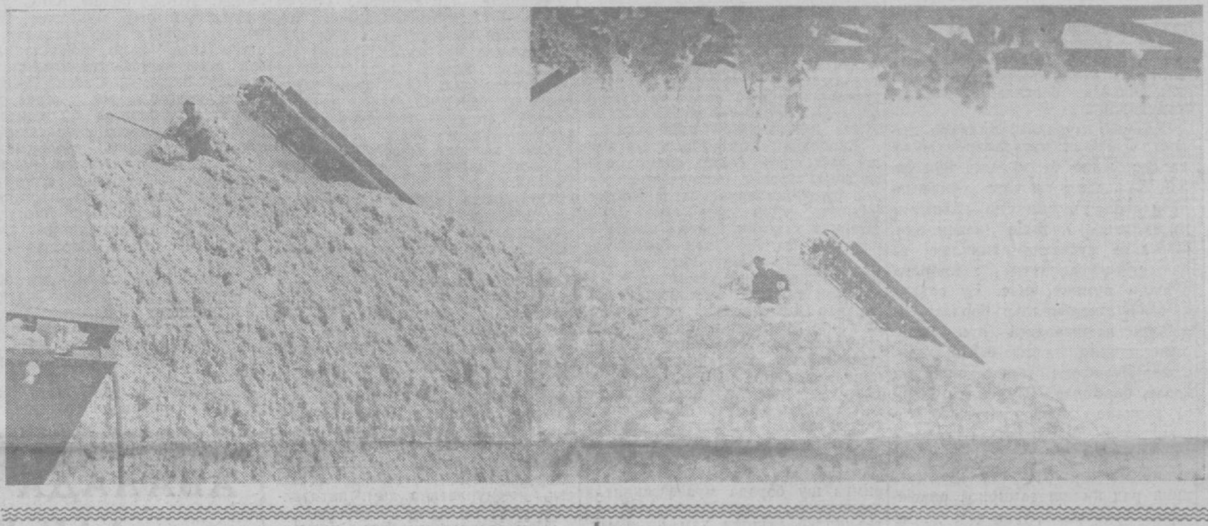

КУНИГА 6-7 ПРОЦЕНТ

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозида пахта терими тобора қизғин тус олаяпти, кундан-кун суръатга суръат қўшиляпти. Айниқса, Абдуқаюм Абдураҳмонов бошчилик қилаётган бригада аъзолари теримда пешқадамлик қилмоқдалар.

Бригада теримчиларидан Райҳон Аҳмедова, Розия Салимова, Гули Умарова, Мурват Кўчиевалар кунига 150-180 килограмм пахта териб, хирмонга барака киритмоқдалар. Уларнинг ҳар бири мавсумда 6-8 тоннадан пахта териш мажбуриятини олишган.

Бригадада машинада пахта териш ҳам қизғин боряпти. Пўлат от чавандозларидан Раҳим Қаландаров, Ватан Ридвановлар бункерлардан ҳар куни 2,5 3 тоннадан «оқ олтин» тўкмоқдалар. Шу сабабли бригадада ҳар куни 6-7 процент миқдорида пахта топширишга эришиляпти.

И. ҲОТАМОВ,
М. КАБИМОВ.

КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ТОПШИРИЛДИ

Пахта териш ва давлатга сотишда 1971 йил сентябрнинг иккинчи ўн кунлигида яхши кўрсаткичларга эришганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Тошкент областига берилган эди. Кеча Тошкент область партия комитетида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Ж. Худойбердиев Тошкент области вакилларига кўчма Қизил байроқни топширди.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматини пойтахт области меҳнаткашлари номидан ишонтириб айтдики, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари барча кучни йиғим-теримга сафарбар этиб, суръатга-суръат қўшадилар.

САНОАТЧИЛАРИМИЗ ЗАФАРИ

Тошкент область ва Тошкент шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириғини зиёдаси билан бажариш, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини муносиб соғалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, меҳнатда катта зафар қучдилар. Шу йилнинг тўққиз ойлик маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик муҳим турларини ишлаб чиқариш планларини муддатидан илгари 23 сентябрда шараф билан бажардилар.

Областимиз саноатчилари қўлга киритилган бу ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун иш суръатини кундан-кунга оширмоқдалар. Улар ой охиригача пландагидан ташқари яна ўнларча миллион сўмлик турли-туман маҳсулотларни ишлаб чиқарадилар ва реализация қиладилар.

400.000 ТОННА ПАХТА УЧУН

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТЕРИШ ВА ДАВЛАТГА ТОПШИРИШ БЎЙИЧА ШУ ЙИЛ 23 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун —бир кунда тайёрлангани, учинчи стун — мавсум бошидан бери, тўртинчи стун — шу жумладан машина билан бир кунда терилган пахта, бешинчи стун—мавсум бошидан бери.

Ўрта Чирчиқ	4,28	43,33	4,33	41,82
Юқори Чирчиқ	5,51	40,55	9,21	60,96
Бекобод	3,06	37,53	2,99	33,89
Пискент	4,61	36,80	4,36	29,18
Бўка	3,47	29,35	3,57	26,63
Оққўрғон	4,92	28,83	5,03	27,38
Янгийўл	2,81	26,60	1,72	9,88
Область бўйича	3,98	33,55	4,11	30,07

ТЕРИМ СУРЪАТИ ОРТМОҚДА

2-«Пискент» совхозининг 2-бўлим ишчилари 598 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Ҳозир бўлимда йиғим-терим ишлари жадал бошлаб юборилган.

Сиддиқ Одилов, Тўрақул Турсунқулов, Муса Қўзибоев ва Эгам Чинтошев бошлиқ бригадаларда айниқса терим суръати кун сайин ошмоқда. Бу бригадаларда ҳар куни 25—30 тонна пахта териляпти. Сиддиқ Одилов бошлиқ бригада деҳқонлари бу йил 122 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 22,5 ўрнига 28 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

О. АБДУРАҲМОНОВ.

САМИМИЙ, ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

БЕЛГРАД, 23 сентябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Кеча Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти, Югославия Коммунистлар Союзининг раиси ўртоқ И. Броз Тито КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда ЮКС Президиуми Ижроия Бюросининг аъзолари, ЮСФР Президиумининг аъзолари, Иттифоқ Ижроия Вечасининг аъзолари ва югославиялик бошқа ўртоқлар ҳозир бўлишди.

Зиёфатда Совет Иттифоқининг Совет—Югославия музокараларида иштирок этаётган расмий кишилари қатнашди.

Зиёфат чоғида И. Броз Тито ва Л. И. Брежнев нутқ сўзладилар.

Ўртоқ Иосип Броз ТИТО нутқи

Муҳтарам ўртоқ Брежнев!
Азиз меҳмонлар!
Ўртоқлар!

Мен КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневни ва унинг сафдошларини Югославия халқлари, Коммунистлар Союзи номидан, сафдошларим ва шахсан ўз номимдан самимий табриклаш ва уларга мамлакатимизда энг яхши орзу-истаклар билдириш имкониятидан алоҳида мамнуният билан фойдаланаман. Азиз меҳмонлар, бизда меҳмон бўлиб турган чоғингизда ҳамма ерда самимият, сидқидилликни ҳамда Югославия халқлари Совет Иттифоқига нақадар дўстлик ҳис-туйғуларини изҳор этишларини кўрасиз, бунга ишончингиз комил бўлаверсин.

Сизнинг Югославияга буюрган ташрифингиз халқларимиз ўз революциясининг ҳамда фашист босқинчиларига ва ўз хоинларига қарши олиб борган курашининг 30 йиллигини байрам қилаётган айни бир пайтда ўтмоқда. Шу юбилейни нишонлаётиб иккинчи жаҳон уруши чоғида СССР ва

(Давоми 2-бетда)

БЕЛГРАД. 22 сентябрь. Леонид Ильич Брежнев ва Иосип Броз Тито Белград аэродромидан шаҳар томон кетишмоқда.

В. Мусаэльян телефотоси. (ТАСС).

САМИМИЙ, ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши 1-бетда)

Югославия қаҳрамон халқларининг берган улуғвор қурбонларини ғоят ҳурмат билан эсга оламиз. Мудҳиш фашизм кучларига қарши бирга олиб борилган бу кураш биздаги ҳар бир кишининг қалбида ва Югославия халқларининг хотирасида чуқур ўрнашди. Бу курашнинг энг оғир кулфатлари СССР халқлари бошига тушди. Бугунги кунда халқларимиз дўстлиги ва ҳамкорлигининг мустаҳкам гаровини мана шу курашда, деб биламиз.

Ўша қаҳрамонона курашдан бери кўп йиллар ўтиб кетди. Шу йилларда мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда анча-мунча юксалиш ва муваффақиятлар билан бирга қийинчиликлар ҳам бўлди. Ҳозирги вақтда шуни мамнуният билан қайд этишимиз мумкинки, ҳамкорлигимизнинг қарийб ҳамма соҳаларида катта-катта натижаларга эришилди. Аммо эришилган даража ҳали ҳар икки мамлакатнинг ҳақиқий манфаатлари, эҳтиёжлари ва орзу-истакларига мувофиқ даражада эмас, деб ҳисоблайман, чунки мамлакатларимиз экономикаси ўртасидаги алоқаларни янада кўпроқ мустаҳкамлаш, илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш, фан ва маданият соҳаларида эришган ютуқларимизни ўртоқлашиш, туризмни ривож топтириш, халқларимизнинг ҳаёти, муваффақиятлари ва орзу-истакларини бир-бирларига яхшироқ маълум қилиб туриш ва шу сингарилар учун катта-катта имкониятлар бор. Югославия халқлари ва ҳукумати Совет Иттифоқи билан дўстона, ҳар томонлама ва мустаҳкам барқарор муносабатлар ўрнатилишини самимият билан истаганлигини шу имкониятдан фойдаланиб яна бир бор такрорлашни хоҳлардим. Ишонамизки, бунинг учун ҳамма шарт-шароитлар мавжуд. Бизнинг яхши муносабатларимиз фақат икки мамлакат учунгина эмас, шу билан бирга бутун халқаро ҳамжамиятга ҳам фойда келтириши такрор-такрор таъкидланган эди. Ўртадаги муносабатларимизда, аксинча, англашилмовчилик ва қийинчиликлар чиққан пайтлар ҳам бўлди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар муваффақиятли ривожланиб бора оладиган негиз тўғрисида илгарироқ битимлар тузиб олган эдик. Бу битим даставвал икки давлат мустақиллигини, суверенитетини, территориал даҳлсизлигини ҳамда бир-бирларининг ички ишларига аралашмасликни ўз ичига олади. Халқаро ҳамжамият қабул қилган ва Бирлашган Миллатлар уставида ёзилган принциплар ҳам худди шулардан иборат. Шу принциплар мустақил ва блокларга қўшилмаган социалистик мамлакат сифатида Югославиянинг қон-қонига сингиб кетган.

Ўртоқ Брежнев, бизнинг муносабатларимиз ва ҳамкорлигимиз мана шу асосларда янада кўпроқ кенгайиб ва бойиб боради, десам сизнинг фикрингизни ҳам ифода қилган бўламан, деб ўйлайман. Югославия Коммунистлари Союзи билан Совет Иттифоқи Коммунистия партияси ўртасида, ҳукуматларимиз, жамоат-сиёсий ташкилотларимиз ва бошқа ташкилотларимизнинг вакиллари ўртасида бўладиган алоқалар ва фикрлашувлар бунга, албатта, анча ёрдам беради. Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни шу таҳлилда қуриб ва бундан буён ривожлантириб бориш йўлида биргалашиб сарфлаётган куч ғайратимизда ҳозирги учрашувимиз ва музокараларимиз олға босилган янги, муҳим қадам бўлади деб ишонаман.

Азиз ўртоқлар!

Ҳозирги вақтда дунёда кўпгина хавфли ўчоқлар бор. Таассуфки, бу ўчоқлар сўниш ўрнига янги-янги ўчоқлар қўшилиб бормоқда. Биз халқаро сиёсий ва иқтисодий муносабатларда катта-катта ўзгаришлар ва мураккаб ғалаёнларнинг гувоҳи бўлиб турибмиз. Бу ўзгаришлар ва ғалаёнлар монополистик позицияларнинг иқтисодий ва сиёсий муносабатлардаги эскирган шаклларнинг асоссиз эканлигини дунёнинг ривожланган ва ривожланмаган қисмлари ўртасидаги тўқнашувларига етарли баҳо берилмаётганлигини ва кўп мамлакатлардаги ишчилар синфининг аҳволини жиддий ёмонлаштириш хавфини туғдираётганлигини янада яққолроқ таъкидламоқда. Қисқа қилиб айтганда дунёнинг муаммолари кўп.

Халқаро муносабатлар бундан буён қайси йўналишда ривожланиб бориши, даставвал, жаҳондаги барча тинчликсевар ва прогрессив кучларнинг фаолиятига боғлиқ. Шу жиҳатдан олганда социалистик мамлакатлар каттагина роль ўйнамоқда. Бу мамлакатлар ўз практикаси билан демократик ва тенг ҳуқуқлилик муносабатлари учун, тинчлик ва актив, тинч-тотув яшаш принципларини изчиллик билан қўллаш учун курашда намуна бўлмоқдалар. Яъни социалистик мамлакатлар куч ишлатиш ва тазйиқ қилишга, бир-бирларининг ички ишларига аралашишга барҳам берилган ҳамда халқлар ва мамлакатларнинг эркин ривожланиши ва уларнинг кенг кўламдаги халқаро ҳамжамият бўлиб тенг ҳуқуқларда қатнашуви имконияти таъминланган халқаро муносабатлар бўлишини истайдилар. Қўшилмаган мамлакатларнинг халқаро миқёсдаги сиёсати ва фаолиятининг моҳияти ва мамлакатимиз ташқи сиёсий фаолиятининг мустаҳкам негизи ҳам шундан иборатдир. Қўшилмаслик сиёсати халқларимизнинг ҳаётий манфаатларига, уларнинг мустақиллиги ва суверенитетини сақлаб қолишга мос бўлиб тушмоқда, шунинг учун ҳам бу сиёсат Югославия Социалистик Федератив Республикасининг конституциясида белгилаб қўйилган принципдир.

Ҳозирги мураккаб халқаро шароитда низоли масалаларни музокаралар олиб бориб тинч йўл билан ҳал этиш халқаро ҳамжамиятчиликда умумий бир практикага айланиб қолиши керак эди. Бусиз на мустаҳкам тинчлик ва на муваффақиятли ҳамкорлик бўлиши мумкин эмас. Бу соҳада ижобий тенденциялар борлиги ва маълум натижаларга эришилганлиги кишига умид бағишлайди. Совет Иттифоқи бу ишга анчагина ёрдам бермоқда. Шу билан бирга халқаро ҳамкорлик ва бирон монополия замирида, на айрим мамлакатлар ва халқларнинг қонуний манфаатлари ва ҳуқуқларини рад қилиш замирида ривожланиб боролмаслигини ҳам доимо назарда тутмоқ лозимки, урушдан кейинги бутун тажриба ҳам шуни тасдиқлаб турибди. Жаҳоннинг ҳамжамият ишларида кучи ва катта-кичиклигидан қатъий назар ҳамма мамлакатлар қатнашмоғи керак. Чунки бу нарса уларнинг ажралмас ҳуқуқи ва бутун дунёда тинчликни сақлаб қолишнинг шарт-шароитидир. Буюк давлатлар бу борада табиий катта роль ўйнайди ва улардан масъулият талаб қилинади.

Бизнинг фикримизча Европада ҳамжиҳатлик ва ўзаро ишончнинг ҳозирги мустаҳкамланиш процесслари тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш учун кенг негизда йўл очиб берса керак. СССР билан ГФР ва Польша Халқ Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган шартномалар, айниқса Берлин хусусида яқинда имзоланган битим ҳам шуни тасдиқлаб турибди. Шу жиҳатдан олганда биз, Совет Иттифоқининг қўшган ҳиссасини юксак даражада қадрлаймиз. Европада мустаҳкам тинчлик ва хавфсизлик Европадаги барча мамлакатларнинг тўла мустақиллиги ва чегараларининг бутунлигини, уларни агрессиядан, куч ишлатилишидан, тазйиқ кўрсатилишидан ёки куч билан дўқ уришлардан ҳимоя этишни таъминлайдиган муносабатлар системасини назарда тутади, албатта.

Шу муносабат билан Болқонда ва Ўрта Денгиз теварагида тинчлик ва стабиллик қарор топиши Европада кескинликни юмшатиш процессини давом эттиришда муҳим аҳамиятга эгадир, деб таъкидлашни истардим. Шуни айтганимда даставвал, қитъанинг шу қисмида ўтмиш мерослари туфайли муносабатларнинг нозиклигини ва мураккаблигини назарда тутаман.

Шунинг учун ҳам Болқондаги халқларнинг мавжуд қийинчиликларни енгиш ва ўзаро ҳамкорликни таъминлашга интилишини Болқондан ташқаридаги мамлакатлар тушуниб ва ҳурмат билан қарашлари алоҳида аҳамият касб этади.

Хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгаши иккинчи жаҳон урушидан қолган қийинчиликларни анча тез ва самарали йўқотишга, шунингдек Европада ҳамкорликни ривожлантириш ва тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонамиз. Бу кенгаш ишида Европадаги ҳамма мамлакатлар баравар ҳуқуқ билан қатнашмоқлари керак.

Сизларга маълумки, Югославия Европада кескинликни янада юмшатиш ва хавфсизликни мустаҳкамлашга баҳоли қудрат ўз ҳиссасини қўшиб келди ва бундан буён ҳам қўшаверади, уни тўла-тўкис қўллаб-қувватлайверади.

Европада аҳволнинг яхшиланиши жаҳоннинг бошқа қисмларидаги воқеаларнинг ривожланиши билан ҳам чамбарчас боғлангандир. Шунинг учун ҳам мен Яқин Шарқда танглик давом этаётганлигидан ва Жанубий Вьетнамда ва умуман Ҳинди-Хитойда ҳарбий босқинчилик давом этаётганлигидан ташвиш чекилишига баббаравар ҳамдардмиз, десам хато қилган бўлмайман. Биз ушбу халқларнинг агрессияга қарши озодлик ва мустақиллик, уларнинг қонуний ҳуқуқлари учун, улар ўз қисматларини ўзлари ҳал этишлари учун агрессияга қарши олиб бораётган одилона курашига мадад ва ёрдам кўрсатиш учун ҳар бир имкониятдан фойдаланиб келдик. Мамлакатларимиз шу борада муваффақиятли ҳамкорлик қилаётганликларини таъкидлаб ўтишни ҳам истайман.

Бутун дунёда тинчлик ва хавфсизлик учун курашда ялпи ва тўла қуролсизланишга эришиш йўлида босиладиган амалий қадамлар катта аҳамиятга эга бўларди. Ўртоқ Брежнев сиз ҳам айни шу йўлда ҳаракат қиляпсиз.

Азиз ўртоқлар!

Югославияга буюрган ташрифингиз қисқароқ бўлсада, социалистик қурилишимизда эришган натижаларимиз билан қисман бўлса ҳам танишиб улгурарсиз, деган умиддаман. Социалистик Югославияни ривожлантириш йўлида сарфлаётган ҳамма куч-ғайратларимиз жамиятимизни янада революцион ўзгартиришга қаратилгандир. Ишчилар синфимиз ва барча меҳнаткашларнинг ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий муносабатлар соҳасида эришган ютуқлари мана шу ўзгаришларнинг объектив негизидир. Бу ўзгаришларнинг моҳияти эса, социалистик системамизни ўз-ўзини бошқаришни мустаҳкамлаш, социалистик демократияни чуқурлаштириш, социалистик республикалар ва ўлкаларнинг ролини кучайтириш йўли билан халқлар ва элатлар тенгҳуқуқлилиги ва суверен ҳуқуқларини қарор топдириш асосида янада ривожлантиришдан иборатдир. Мамлакатимизда яқинда конституцияга киритилган ўзгаришларнинг моҳияти ҳам мана шундан иборат. Бу ўзгаришлар меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусига янада кўпроқ даражада йўл очиб беради, ўз-ўзини бошқаришга асосланган жамиятимизни ҳамда кўп миллатли ҳамдўстлик асосидаги Югославиянинг бирлаштирувчи кучларини оширади. Югославия Коммунистлар Союзи ҳамма шу ўзгаришларнинг асосий ҳаракатлантирувчи ва йўналтирувчи кучи бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолаверади.

Муҳтарам ўртоқ Брежнев! Катта ва кўркам мамлакатингизнинг меҳмондўстлигидан бир неча бор баҳраманд бўлиб, совет кишиларининг эришган катта-катта муваффақиятлари ва бунёдкорлик фаолияти билан танишиш шарафига муяссар бўлганлигимдан ғоят мамнунман.

Биз турли соҳаларда эришаётган ютуқларингизни зўр қизиқиш билан кузатиб турибмиз, эришган ҳар бир муваффақиятингиздан самимий хурсандмиз. Совет Иттифоқига қилган сафарларимдан мустаҳкам ва эзгу хотираларим бор ва мамлакатларимиз ўртасида ўзаро ишонч ва дўстликни мустаҳкамлаш учун шу хотиралар наф келтиради, деб ишонаман.

Ўртоқ Брежнев, шу қадаҳни сизнинг сиҳат-саломатлигингиз учун, сафдошларингизнинг сиҳат-саломатлиги учун, совет халқларининг равнақи ва бахт-саодати учун, Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасида дўстона муносабатлар ва муваффақиятли ҳамкорлик янада ривожланиши учун, бутун дунёда социализм ва тинчлик учун кўтараман.

Л. И. Брежнев жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Муҳтарам ўртоқ Тито!
Азиз ўртоқлар!
Дўстлар!

Дўстона табриклар, мамлакатимиз, совет кишилари тўғрисида айтган яхши сўзлар учун, даставвал, ўртоқ Титога сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этишга рухсат бергайсиз. Мамлакатларимиз халқларини бир-бирлари билан боғлаб турувчи дўстлик ва қардошлик ҳис-туйғулари мана шу сўзларда ўз ифодасини топди. Бизнинг бурчимиз, партия ва давлат раҳбарларининг бурчи ана шу ҳис-туйғуларни конкрет ишга, Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасида қардошларча ҳамкорликнинг реал сиёсатига айлантиришдан иборатдир.

Бизнинг фикримизча, бугун бошланган музокараларнинг моҳияти ҳам мана шунда. Биз партияларимиз ва давлатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш йўлларини биргалашиб белгилаб олиб, ҳозирги вақтда ҳар икки томоннинг эътиборини ўзига жалб қилаётган баъзи халқаро масалаларни муҳокама қилгани ҳузурингизга келдик.

Олдимизда турган вазифалар оддий вазифалар эмас. Музокараларда Совет Иттифоқидан ҳам, Югославиядан ҳам қатнашаётган ўртоқлар буни яхши билишади. Совет-Югославия муносабатларига доғ тушган йилларнинг сарқитлари ҳозирда ҳам баъзан намоён бўлиб тураётганлигидан кўз юмсак реалист кишилар бўлмасдик. Лекин биз ўзимизни ўтмиш сарқитларидан устун қўйиб, замонамизнинг катта-катта истиқболларини кўра олмасак, туб манфаатларимиз муштараклигини, тинчлик, социализм ва коммунизм иши учун умумий курашдаги масъулиятимизни англай билмасак, коммунистлар ҳам, интернационалистлар ҳам бўлолмасдик.

Мамлакатларимизнинг халқлари азалдан катта, қалин, самимий дўстлик мустаҳкам алоқалари билан боғланган. Тил ва маданият яқинлигидан бунёдга келган, асрлар мобайнидаги тарихий синовлар чоғида бақувватлашган бу дўстлик фашистлар агрессиясига қарши армияларимизнинг фидокорона ва қаҳрамонона кураши ўтида, Совет Иттифоқи ва Югославиянинг дов юрак фарзандлари олиб борган кураш ўтида тобланди.

Бизнинг дўстлигимиз катта ва мустаҳкам заминга суянади. Бирон конкрет проблемага ёндошувимиз маълум даражада тафовут қилгани билан умумий синфий манфаатлар, пировард мақсадларимизнинг бирлиги иккала мамлакатни бирлаштириб турибди. Мамлакатларимизнинг халқлари империалистик агрессияга қарши тинчликни мустаҳкамлаш учун, озодлик ва тараққиёт тантанаси учун олиб борилаётган умумжаҳон тарихий курашида қуролдош ўртоқлар ва оға-инилар бўлиб баррикаданинг бир тарафида турибдилар. Давлатларимиз ўртасида турли соҳаларда катта ҳамкорлик ривожланиб бормоқда, иккала мамлакатнинг раҳбарлари шу ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўзларининг бурчлари, деб ҳисоблайдилар.

1955 йилги Белград деклорациясида ҳамда 1956 йилги Москва баёнотида Совет-Югославия муносабатларини ривожлантиришнинг муҳим принциплари мустаҳкамланган. Бу ерда гап ҳозирги шароитда шу принциплардан қанчалик тўла ва кенг кўламда фойдаланиш тўғрисида бораётир.

Шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, сўнгги вақтларда бу борада анча-мунча иш қилиб қўйилди. Бизнинг сиёсий-иқтисодий илмий ва маданий соҳалардаги алоқаларимиз мустаҳкамланди, КПСС билан ЮКС ўртасидаги алоқалар мунтазам бўлиб қолди. Лекин биз, ўртоқлар, бу алоқаларда ҳали фойдаланилмаган катта-катта имкониятлар борлигини биламиз. Сиёсий ҳамкорликка келганда эса у анча мазмунли ва мунтазам бўлиши мумкин эди. Бу нарса саноатнинг бир қанча соҳаларида ўзаро манфаатли ихтисослашни ва кооперацияларни зўрайтириш, илмий техникавий ҳамкорликни мустаҳкамлаш истиқболларига оиддир, бугун бошланган фикрлашувимиз Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасидаги муносабатларнинг барча соҳаларида янада олға боришимизга ёрдам бериб халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш борасида биргалашиб олиб бораётган ишимиз учун янги-янги имкониятлар очиб беради, деб ишонамиз.

Жаҳонда муносабатларнинг шундай ривожланиб боришига халақит беришдан тоймай ўртадаги ҳар қандай келишмовчиликларни кўпайтиришга интилаётган, қандай йўл билан бўлмасин орага низо туширишга харчанд уринаётган турли кучлар борлигини сиз билан биз яхши биламиз. «Чекланган суверенитет доктринаси» деб аталган қуруқ гапни тарқатган, гўё Болқонга юриш қилиш учун тайёр турган Совет Армиялари тўғрисида миш-мишлар ва бошқа кўп сафсаталар тарқатган кишилар ҳам шулардир. Гўё Югославия — аллақандай «аросатдаги зона», гўё у «Ғарбга ён босиб бормоқда» деган ҳар хил шунга ўхшаш уйдирмалар ҳам йўқ эмас.

Шу сингари ҳамма тухматчилик уйдирмаларини рад этиш учун бекорга вақт сарфлашнинг кераги йўқ, деб ўйлайман. Аммо бу бўхтонлар Совет — Югославия дўстлиги ишини ҳимоя қилиш кераклигини, ҳамиша сира бўшаштирмай химоя қилиш кераклигини бизга эслатиб туради.

Ўртоқлар! Учрашувларимиз яхши, самимий вазиятда бошланди. Бундай учрашувлар бундан буён ҳам айни шу тахлидда ўтаверади, деб ишонаман. Ҳамкорлигимиз, халқаро майдондаги даставвал Европадаги ўзаро келишилган ҳаракатларимизга доир масалаларни ўртоқларча муҳокама қилиш партияларимиз билан давлатларимиз ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва дўстликни зўрайтиришга хизмат қилса ғоят хурсанд бўлардик.

Ўртоқлар, халқларимиз ўртасидаги дўстликни ривожлантиришга шахсан катта ҳисса қўшаётган Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти, Югославия Коммунистлар Союзининг раиси ўртоқ Иосип Броз Титонинг сиҳат-саломатлиги учун қадаҳ кўтаришни таклиф қилишга рухсат бергайсиз.

ЮКС Президиуми Ижроия Бюроси аъзоларининг сиҳат-саломатликлари учун, шу ўлтиришда ҳозир бўлган югославиялик барча ўртоқларнинг сиҳат-саломатликлари учун қадаҳ кўтаришга рухсат бергайсиз.

Сизларга ва сизлар орқали қардош Югославиянинг барча коммунистларига, гражданларига социализм қурилишида бахт-саодат, равнақ, катта-катта муваффақиятлар тилашга рухсат этгайсиз.

И. Броз Тито ва Л. И. Брежнев нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Шу куниёқ ЮСФР президенти, ЮКС раиси ўртоқ И. Броз Тито КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев шарафига катта қабул маросими ўтказди.

АВАЛАДА ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

БЕЛГРАД, 22 сентябрь. **(ТАСС махсус мухбирлари).** Белград яқинидаги Авала тоғи ҳар бир югослав учун муқаддас ҳисобланади. Номаълум солдат қабри-ўз ватанининг озодлиги ва шон-шарафи учун курашда югослав халқининг мардлиги ва матонати рамзи шу ерда жойлашган. Тоғ ён бағрида совет қаҳрамонларига ҳайкал қўйилган.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бугун шу ерга келди. Югославия Коммунистлар Союзи Президиуми Ижроия бюросининг аъзоси ўртоқ Стане Доланц, Югославия Социалистик Федератив республикасининг СССРдаги элчиси ўртоқ Милорад Пешич, бошқа расмий кишилар ўртоқ Л. И. Брежневга ҳамроҳ бўлдилар.

Хайкал ёнида фахрий қоровул саф тортди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари қабрга гулчамбар қўйди. Зиёратчилар ўз фикрини ёзиб қолдирадиган шу ерда сақланувчи дафтарга Л. И. Брежнев қуйидаги сўзларни ёзиб қўйди:

«Югославия озодлиги ва мустақиллиги йўлида ўз жонини фидо қилган қаҳрамонларга абадий шон-шарафлар».

Оркестр СССР ва ЮСФР давлат гимнларини ижро этди. Шундан кейин ўртоқ Л. И. Брежнев совет қаҳрамонлари ҳайкалига гулчамбар қўйди. Гулчамбарнинг қизил лентасига қуйидаги сўзлар ёзилган: «1964 йил 19 октябрда фожиона ҳалок бўлган азиз ватандошларимизга, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневдан».

Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар Белград учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган совет жангчилари ва Югославия халқ озодлик армияси жангчилари дафн этилган халоскорлар қабристонига ҳам гулчамбар қўйдилар.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВДРГА БОРАЕТИБ ЙЎЛДА ДЕҲЛИДА БЎЛАДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси Вьетнам Демократик Республикасига бораётиб ўзаро келишувга мувофиқ 1 октябрда Деҳлида тўхтаб ўтади. (ТАСС).

А. Н. КОСИГИННИНГ МАРОКАШГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин қирол Ҳасан II нинг таклифига биноан шу йил октябрда расмий визит билан Марокаш қироллигига боради.

(ТАСС).

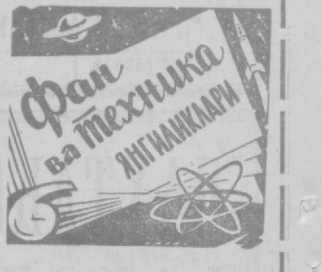

ЧЕМОДАНДА—ЭЛЕКТРО СТАНЦИЯ

Ҳа, чемоданга солса бемалол сиғадиган бу электр станциясининг оғирлиги 26 килограмм. Уни доимий электр манбалари йўқ жойга олиб бориб ишлатиш мумкин. Айтайлик, геологлар, туристлар манзилида, дала шийпонларида, қурилиш ва авария участкаларида у жуда қўл келади.

«Дружба-А» маркали бу электростанция ўн ва ундан ортиқ лампали ёритиш мосламалари, иситувчи ва бошқа хил электр асбобларини ток билан бемалол таъминлай олади. У ҳар қандай об-ҳавода ҳам бирдек ишлайди. Яқинроқ масофаларга уни қўлда кўтариб бориш мумкин. Узоқ жойларга боргудек бўлсангиз, чемодан ёки рюкзакка жойлаб, машинага ортиш мумкин.

Ҳозир Йошкор-Ола (Мари АССР) даги ўрмон машинасозлиги заводи бу митти электр станцияни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

ИБТИДОИЙ ОДАМЛАР МАНЗИЛИ

Калифорния жанубидаги Можев саҳросида қидириш ишлари олиб борган археологлар етти метр чуқурликда ибтидоий одамлар манзилини топишди. Манзилда ҳозиргача сақланиб қолган ўчоқ олдида ўткир тош қуроллари ҳам бор бўлиб эҳтимол, улар ибтидоий одамлар учун пичоқ хизматини ўтагандир. Олимлар радиоактив анализ ёрдамида қуйидаги хулосага келдилар: бундан 120000 йиллар муқаддам. Шимолий Америкада ибтидоий одамлар яшаган.

МЕТАЛЛ ВА ЁҒОЧ ЎРНИГА

Японияда металл ва ёғоч ўрнини босувчи янги хил биз материал олинди. Унга майдаланган вулқон моддалари асос бўлди. Вулқон чиқиндиларидан тайёрланган бу хомашё алюминийдан икки баравар енгил бўлиб, унга металл сингари ишлов бериш ҳам мумкин. Янги материал ўзидан товуш ўтказмайди. Уни ҳозир қаерда қўллаш мумкинлиги номаълум, бироқ япон инженерлари фотоаппарат корпуслари, турли хил асбоблар ва ҳатто самолёт фюзеллажлари ишлашда қўллашни тавсия этмоқдалар.

МИРИШКОРЛАР

Кечагина Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли комбинатга қарашли «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозидан қувончли хушхабар олдик. Редакцияга келган бу рапортда совхоз миришкор деҳқонларининг давлатга сабзавот сотиш йиллик планини 18 сентябрь куни зиёдаси билан адо этганликлари ҳақида маълум қилинади.

Мухбиримиз шу совхоз директори Эргаш Қўчқоров билан суҳбатда бўлиб, миришкорлар эришган катта муваффақият ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилиб унга бир қатор саволлар билан мурожаат этди.

САВОЛ: **Совхозда янги беш йилликнинг дастлабки йили учун олинган топшириқлар қандай бажариляпти?**

ЖАВОБ: Барча хўжаликлар қатори бизнинг совхоз деҳқонлари ҳам тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили учун аниқ вазифалар белгилаб олишган. Партиямиз тарихий XXIV съезди қарорларини оғишмай ҳаётга татбиқ этиш йўлида миришкор боғбон ва сабзавоткорларимиз ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини барвақт тўла-тўкис адо этиб, аҳолига кўплаб мева ҳамда сабзавот етказиб бериш учун астойдил бел боғлаб меҳнат қилишмоқда. Шуни қувонч билан айтиш кераккки, коллективимиз эл олдида берган ўз сўзининг устидан шараф билан чиқиб келяпти.

Кечагина давлатга сабзавот топшириш йиллик планини ортиғи билан адо этдик. Шаҳарлик биродарларимизга пландаги 2221 тонна ўрнига 2245 тонна турли сабзавот маҳсулотлари етказиб бердик. Бу ўтган йилнинг шу давридагига қараганда анча кўпдир. Бу йил помидор ва карам ҳосили баракали бўлди. 86 гектар майдондан ҳозиргача пландаги 1450 тонна ўрнига 1750 тонна помидор, 23 гектар майдондан эса пландаги 250 тонна ўрнига 300 тоннадан ортиқ карам топширдик. Полиз экинлари ва пиёздан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Бу муваффақиятга Салим Қориев, Холисхон Деҳқонова, Солихўжа Холхўжаев ва Арслон Бердонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари салмоқли ҳисса қўшдилар.

САВОЛ: **Сабзавотчиликдаги янгиликлар нималардан иборат? Улар қандай самара бермоқда?**

ЖАВОБ: Умуман олганда, илғорлар тажрибаси, илм-фан ютуқлари деҳқонларимиз учун бир мактаб. Ўзимизда ҳам ўрганса арзигудек бундай ютуқлар оз эмас. Маълумки, совхозимиз асосан боғдорчилик билан машғул. Боғларимиз 1231 гектарни, узумзорларимиз 240 гектар майдонни ишғол қилади. Улар бунёдга келганига мана саккиз йил бўлди. Шу боғлар орасида биз сабзавот етиштиряпмиз. Шуни айтиш керакки, қатор қийинчиликларга қарамасдан, сабзавотчиликни яхши ривожлантириб келяпмиз.

Сабзавот экинлари орасида «Юсупов» навли помидор айни шароитбоп чиқиб қолди. Ўтган йили бу нав помидорни 3—4 гектаргагина тажриба учун эккан эдик, яхши ҳосил берди, деярлик касалликка чалинмади. Бу йил эса 20 гектар майдонга шу нав помидордан экдик. Ҳозиргача ҳар гектардан 30 тоннадан ошириб помидор ҳосили йиғиштириб олдик. Далаларда ҳосил сероб. Яна ўн тоннадан хирмон кўтаришни мўлжаллаб қўйибмиз.

Яна бир муҳим янгилик шундан иборатки, ўтган йилдан бошлаб сабзавот кўчатларини ўзимизда етиштиряпмиз. Бунинг учун парник ўрнига тайёр ишкомлардан фойдаланяпмиз. Бунинг учун кунгай узум ишкомлари танлаб олиниб, усти пленка билан ёпиляпти. Тупроғи юмшатилиб, яхшилаб ўғитланган бундай жойларда уруғ тез униб, яхши ривож оляпти. Асил Рустамов бошлиқ бригадада шу йўл билан йигирма гектар майдонга етадиган миқдорда помидор кўчати етиштирилди.

Бу янги усул анча қулай: унда етиштирлган кўчат бирмунча арзонга тушмоқда. Масалан, Асил Рустамов бошлиқ бригадада ҳар минг туп помидор кўчатининг қиммати 2 сўм 54 тийинга тўғри келди. Ваҳоланки, бунгача совхоз парникларда етиштирилган ҳар минг туп кўчатга ўн сўмдан тўлаб четдан кўчат сотиб олардик. Биргина шу бригаданинг ўзида кўчатни арзон етиштириш ҳисобига бу йил 5 минг сўм маблағ иқтисод қилиб қолинди. Бу афзал усулни келгуси йилда ҳамма бригадаларимизда қўллашни мўлжаллаяпмиз.

САВОЛ: **Хўжаликда сабзавотчиликни механизациялаш ишлари қандай ташкил қилинган?**

ЖАВОБ: Юқорида айтиб ўтганимиздек, совхоз мутахассислари боғлар орасида мўл-кўл сабзавот ҳосили етиштириш учун мавжуд барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Асосий мақсадимиз шу майдонларда кўчатларнинг тўла ва бўлиқ бўлишига эришиш, улардан юқори ҳосил етиштиришдир.

Буни, албатта, механизациянинг ёрдамисиз тасаввур қилиш қийин. Хўжалигимизда экишдан тортиб, то ҳосилни тўла-тўкис йиғиб-териб олгунга қадар ҳамма ишларда қишлоқ хўжалик машиналаридан имкони борича фойдаланишга ҳаракат қилиняпти. Сифатли ишлов далаларимиз бегона ўтдан ҳоли бўлишига, зараркунандалар тарқалмаслигига сабабчи бўлмоқда.

Бизнинг шароит агротехника қоидаларига қатъий риоя қилган ҳолда ишлашни тақозо этади. Сабзавот экинларини боғларда қатор оралатиб экамиз.

Бу эса яхши ҳаво ўтиб туришини таъмин этади. Экинлар учун яхши шароит яратилиб, ниҳоллар яхши ривож олади. Экин экилмаган қаторлар эса вақти-вақти билан ҳайдаб турилади. Келгуси йил эса ана шу ерларга алмашлаб яна экин экамиз.

САВОЛ: **Сабзавоткорларнинг келгусидаги режалари қандай?**

ЖАВОБ: Асосий мақсадимиз — зиммадаги юксак социалистик мажбуриятимизни шараф билан бажариб, келгуси йил ҳосилга пухта замин яратиб қўйишдир. Сабзавоткорларимиз социалистик мажбуриятимизни биринчи октябрга бажарамиз, деб азми-қарор қилишган. Асосий маррага етадиган кунлар яқин. Давлатга яна 500 тонна сабзавот топшириб, ўз сўзимизнинг устидан чиқамиз.

Боғларимизда ҳам иш қизғин. Шаҳарликларга пешма-пеш узум ва мева етказиб беріляпти. Ҳозиргача 200 тонна узум, 200 тонна мева меҳнаткашлар учун жўнатилди. Ҳосилдан бўшаган майдонларда шудгор ишлари уюшқоқлик билан олиб боріляпти.

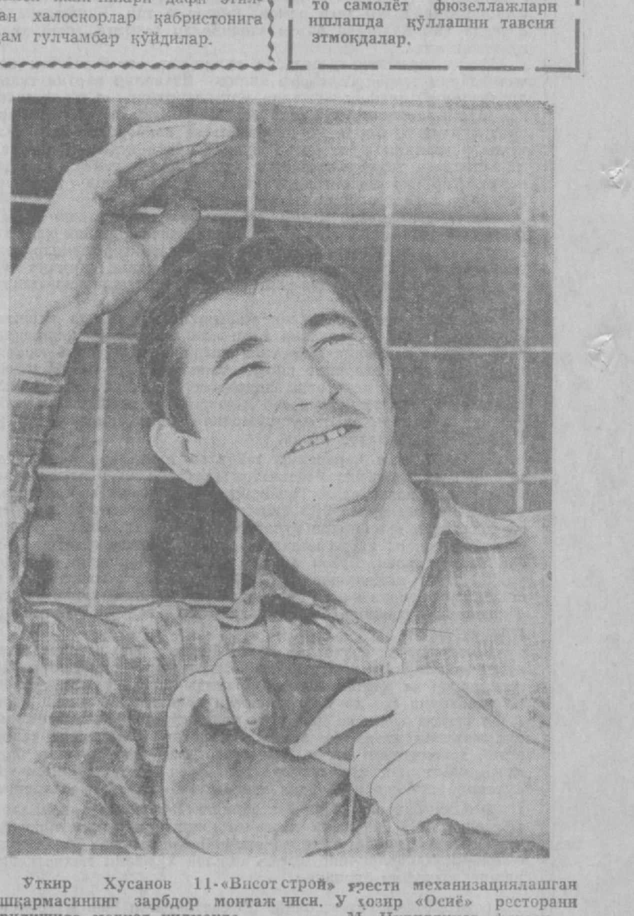

Ўткир Хусанов 11-«Висотстрой» трести механизациялашган бошқармасининг зарбдор монтажчиси. У ҳозир «Осиё» ресторани қурилишида меҳнат қилмоқда. М. Нуриддинов фотоси.

ОММА НАЗОРАТИДА

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

ТАШАББУСКОР БЎЛАЙЛИК

Оржоникидзе районидаги даволаш-санитария бирлашмаси халқ контроли группаси ўтган ойларда турли соҳалар бўйича ўн марта рейд ўтказиб, ишдаги бир қатор нуқсонларни очиб ташлади. Айниқса, юмшоқ инвентарларни сақлаш, таомлар калориясини ошириш, кишилардан тушаётган хат ва шикоятларни текширишга оид рейдлар яхши самара берди.

Юқори Чирчиқ районидаги даволаш-санитария бирлашмаси халқ контроли группаси ҳам вақти-вақти билан шундай рейдларни ўтказиб турибди. Текширув якунлари коллективлар йиғилишида муҳокама қилиниб, тегишли чора ва тадбирлар белгиланмоқда. Область халқ контроли комитетининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида Бўка, Ўрта Чирчиқ, Оржоникидзе ва Юқори Чирчиқ районлари даволаш-санитария бирлашмалари халқ контроли группалари фаолияти атрофлича муҳокама қилинди.

Комитет йиғилишида группалар фаолиятидаги ижобий томонлар алоҳида таъкидланди. Айни пайтда йўл қўйилаётган камчиликлар ҳам кўрсатиб ўтилди. Кўпчилик группалар ўз ҳуқуқларидан унумли фойдаланмаяптилар. Беморларнинг шикоятлари баъзан жавобсиз қолаяпти. Ватан уруши инвалидларига намунали хизмат кўрсатилмаяпти. Санитария-гигиена режимига кўпда амал қилинмайди. Бу нуқсонларнинг барчаси халқ контроли группалари эътиборида бўлмоғи лозим. Комитет йиғилишида группалар ташаббускорлигини оширишга қаратилган фойдали тадбирлар белгиланди.

ЧОРВА ҚИШЛОВИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Бўстонлиқ районидаги «Хўжакент» ва «Бўстонлиқ» совхозларининг раҳбарлари чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Дағал-хашак жамғариш, силос бостириш ишлари секинлик билан бораяпти. Назоратнинг бўшлиги натижасида озуқабоп экинлар ҳосилдорлиги йил сайин пасаймоқда. Уларга ишлов беришнинг агротехник тартиблари бузилмоқда.

Назоратчилар текширув ўтказган пайтда айниқса 13-«Бўстонлиқ» совхозида аҳвол оғир бўлиб, пландаги 9500 тонна ўрнига салкам 3 минг тонна дағал-хашак жамғарилган, 3520 тонна ўрнига 500 тонна силос бостирилган эди. Бунинг устига озуқабоп экинлар ҳосилдорлиги ҳам анча пасайиб кетган.

«Хўжакент» совхозида ҳам аҳвол бундан қолишмайди. Бу ерда дағал-хашак жамғариш ишлари 50 процент бажарилган, холос. Устига-устак силос учун кўкпоя яхшилаб ўрилмаган. Кўплаб майдондаги кўкпоя бекорга нес-нобуд бўлиб кетган.

Область халқ контроли комитетининг йиғилишида чорва қишловига панжа орасидан қараётган хўжаликларнинг раҳбарлари жиддий огоҳлантирилди. 14-«Хўжакент» совхози директори Аҳмедовга виговор эълон қилинди. Шундай жазога 13-«Бўстонлиқ» совхози бош зоотехниги Орипов ҳам дучор бўлди. Бу жазо барча учун сабоқ бўлиши лозим.

СОЦИАЛИСТИК МУЛК—ДАҲЛСИЗ

Партия ва ҳукуматимиз бошқарув аппаратини арзонлаштириш, молия фондларидан ўз ўрнида фойдаланишга доимо даъват этиб келмоқдалар. Кўпгина ташкилотларда бу кўрсатма муваффақиятли бажарилмоқда. Аммо, область маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси раҳбарларининг штатлардан фойдаланишда узоқ вақт пала-партишликка йўл қўйиб келганликлари ачинарли ҳолдир. Бошқармада қонунга хилоф равишда бир кишига икки-уч хил вазифа юклаб қўйилган. Масалан, ҳисобчи-кассир Амирова бир пайтнинг ўзида машинисткалик ҳам қилган. Бунинг учун у 390 сўм пул олган. Капитал қурилиш бўлими инженери Сапова эса маълум муддат ичида инспекторлик ва кассирлик вазифаларини ҳам бажарган.

Бошқарма раҳбарларининг тантилиги билан бухгалтерия, план ва кадрлар бўлимлари ходимларига бекордан-бекорга 520 сўм мукофот бериб юборилган. Қонунсиз равишда яна кўплаб маблағ ҳавога совурилган. Умуман, штат-смета интизомининг бузилишидан давлат 2755 сўмлик зарар кўрган.

Область халқ контроли комитети бундай хўжасизликка йўл қўяётган «танти» раҳбарларнинг жазосини берди. Кўрилган зарарнинг бир қисми улардан ундириб олинди. Ҳар бир раҳбар социалистик мулкнинг даҳлсизлигини, давлатнинг ҳар бир сўмидан ўз ўрнида унумли фойдаланиш лозимлигини доимо ёдда тутиши керак.

№ 106

ОҚҚЎРҒОН районидаги Ҳ. Олимжон номли колхоз механизаторлари бу йил пўлат бункерлардан 2264 тонна ҳосил тўкишга аҳд қилганлар. Колхоз назоратчилари ҳозир машиналарнинг унумли ва сифатли ишлаши устида кўз-қулоқ бўлмоқдалар. Суратда: бригада бошлиғи М. Пармонқулов билан жамоатчи механизатор Л. Абдуқодиров ўртоқлар машина теримига мўлжалланган пайкаллар сифатини кўздан кечиришмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ТЕЖАМКОРЛИК—КОММУНИСТИК ХИСЛАТ

Халқимизда «тежағли иш — бежоғли» деган ҳикматли нақл бор. Қаерда тежамкорликка амал қилинса, пала-партишлик барҳам топса, ўша ерда қут-барака бўлади.

Шаҳримизда материал ва хом ашёлардан тежаб-тергаб фойдаланаётган, ҳар бир сўмни ўз ўрнида сарфлаётган коллективлар оз эмас. Ишчи ва бинокорлар, транспортчи ва алоқачиларимиз КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг халқ хўжалигида тежамкорлик режимини кучайтириш ҳамда ички резервлардан унумли фойдаланишга даъват этувчи Хати юзасидан белгиланган тадбирларни амалга оширишга бел боғлаганлар.

Йил бошида шаҳар партия комитети бюросининг қарори билан ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланиш ва халқ хўжалигида иқтисодий тежамкорликнинг боришини текширувчи махсус комиссия тузилган эди. Ҳар ойда комиссия йиғилиши бўлиб, бу йиғилишда маълум текширувларнинг якунлари муҳокама қилиб борилмоқда. Ўтган ойларда ғишт заводи, нон заводи, пахта тозалаш заводи каби корхоналар иши текширувдан ўтказилди. Май ойида эса шаҳар халқ контроли комитети цемент комбинатида ички резервлардан фойдаланиш ва тежамкорлик учун курашнинг аҳволи билан танишди.

Текширув давомида тежамкорликка қаратилган 37 та тадбирнинг ишлаб чиқилганлиги маълум бўлди. Қисқа вақт ичида бу тадбирлардан 18 таси бажарилиб, 87 минг сўмлик иқтисодий самара кўрилган. Комбинат халқ контроли группасининг аъзолари Насриддинов, Косов, Михайловский ўртоқлар таклифи айниқса қимматли бўлди. Улар киритган янгилик 12 минг сўмлик фойда келтирди.

Йил бошидан бери комбинатда 800 минг киловатт-соат электр энергияси, 500 минг тонна шартли ёқилғи, 15 тонна астбест тежаб қолинди. Брак маҳсулот ишлаб чиқариш корхонада сезиларли даражада камайди. Бундан қўшимча равишда 500 минг сўмлик фойда кўрилди.

Комбинат халқ контроли группаси ташаббуси билан амалга оширилаётган тадбирлар мақтовга лойиқдир. Уларнинг иши шаҳар халқ контроли комитети йиғилишида бошқаларга ўрнак қилиб кўрсатилди.

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи халқ контроли группаси ҳам ички резервларни қидириб топиш ва ишга солишда алоҳида ташаббус кўрсатяпти. Ўтган йили корхона вагонларни беҳуда ушлаб турилганлиги учун темир йўл ташкилотига ўнлаб минг сўм жарима тўлаган эди. Корхона халқ контроли группаси ишни мана шу хўжасизликнинг сабабини ўрганишдан бошлади. Бу масала завод партия комитети йиғилиши кун тартибига киритилди. Партия йиғилишида коммунистлар нуқсонларга йўл қўйган кишиларни қаттиқ танқид қилдилар. Партком қарори билан юк ортиш ва тушириш жараёнини тезлаштирувчи чоралар кўрилди. Пировардида вагонлар ҳаракати тезлашиб, қисқа вақт ичида жарималар миқдори 70 процентга камайди.

Корхона халқ назоратчилари тежамкорлик учун бошланган курашнинг олдинги сафларида қолмоқдалар. Улар ўтган ойларда юздан ортиқ қимматли таклифлар билан чиқдилар. Бу таклифларнинг жорий этилганлари 60 минг сўмлик иқтисодий фойда келтирди. Айниқса, назоратчилардан Ботняев, Безносов, Солохо, Пак ва бошқа ўртоқларнинг изланишлари самарали бўлмоқда. Улар иштирокида НОТ планлари ҳам муваффақиятли амалга оширилмоқда. Кўрилган тадбирларнинг ҳаммаси корхонага 400 минг сўмликдан кўпроқ фойда келтирди.

Меҳнат унумдорлигини ошириш, тежамкорлик режимини кучайтириш мақсадида завод халқ контроли группаси касаба союз комитети билан ҳамкорликда ишчи кучидан рационал фойдаланиш ва моддий ресурсларни тежаб-тергаб сарфлаш юзасидан конкурс эълон қилган. Конкурсга ҳар ойда якун ясаб борилмоқда. Илғорлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда.

Шаҳримизда тежамкорлик учун кураш байроғини кўтарган корхоналар оз эмас. Темирбетон буюмлари ва қурилиш материаллари комбинати халқ контроли группаси тежамкорлик масаласида олти марта рейд ўтказди. Рейдлар давомида кўпгина қимматбаҳо ускуналар ва хом ашёларнинг очиқ ҳавода сақланаётганлиги, натижада уларнинг сифати бузилаётганлиги маълум бўлди. Группа йиғилишида бу нуқсонлар рўй-рост танқид қилинди ва камчиликларни тезда тугатишга даъват этувчи қарор қабул қилинди.

Назоратчилар кўрган тадбирлар билан нуқсонлар барҳам топди. 750 минг киловатт-соат электр энергияси, 120 тонна шартли ёқилғи, 150 тонна цемент тежаб қолинди. Корхонада маҳсулот сифати яхшиланганлиги учун Ўзбекистон ССР Госстройининг биринчи даражали дипломи тақдим этилди.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шаҳар корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида ташкил этилган 82 та халқ контроли группаси ва 59 та постга ҳозир 1300 га яқин назоратчи бирлашган. Улар ғайрати билан саккиз ой ичида 1,5 миллион сўмликдан кўпроқ материал ва хом ашё тежаб қолинди. Рационализатор ва ихтирочиларнинг таклифи салкам 400 минг сўмлик фойда берди. Сўнгги ойларда назоратчиларимиз активлиги яна ҳам ошган. Улар ўз эътиборларини бажарилмай қолган вазифаларга қаратмоқдалар. Шаҳар халқ контроли комитети улар фаолиятига раҳбарлик қилиб, жамоатчилар аниқлаётган нуқсонларни бартараф этишда яқиндан кўмаклашмоқда.

Т. БОЛТАБОЕВ,
Бекобод шаҳар халқ контроли комитетининг раиси.

ПЛАНЛИ РЕЙДЛАР

Корхонамиз халқ контроли группасига 21 жамоатчи бирлашган. Улар соҳалар бўйича секторларга бўлиниши план асосида ўтказилаётган рейд ва текширувларда актив иштирок этмоқдалар.

Ўтган қисқа давр мобайнида группамиз аъзолари 20 дан ортиқ текширув ўтказдилар. Айниқса маҳсулот сифатини яхшилаш, иш вақтидан унумли фойдаланиш, материал ва хомашёдан тежаб-тергаб сарфлаш юзасидан ўтказилган рейдлар катта самара келтирди. Ҳар бир текширувнинг якуни коллектив йиғилишларида, партбюро мажлисларида муҳокама қилиб турилди. Пировардида маҳсулотлар сифати яхшиланиб, қўшимча сарфиётлар 85 процентга қисқарди.

Биз кенг жамоатчиликка таяниб, рейдларда қатнашаётган кишилар сонини ҳар доим ошириб бормоқдамиз. Касаба союз ташкилоти билан ҳамкорликда ўтказган текширувимиздан сўнг цехларда меҳнат интизоми янада мустаҳкамланди, иш вақтидан унумли фойдаланиш яхшиланди.

Н. ЛАРИОНОВА,
Тўйтепадаги металл конструкциялар заводи халқ контроли группасининг раиси.

*

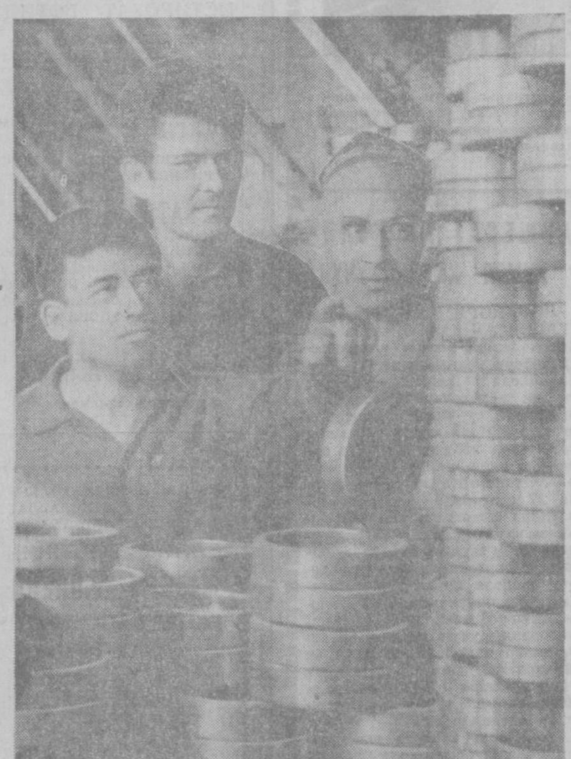

Пойтахтимиздаги шарикоподшипник заводи цехларида тайёрланаётган маҳсулотларга бўлган эҳтиёж машинасозлик корхоналарида ортиб боряпти. Завод аҳли талаблар даражасида ишлаб тайёрланаётган маҳсулот сифатини тобора яхшиламоқда. Бу курашда халқ назоратчилари алоҳида ғайрат ва ташаббус кўрсатишмоқда. Корхонанинг ҳар бир цехида назоратчиларнинг постлари ишлаб турибди. Улар вақти-вақти билан рейдлар ўтказиб, йўл қўйилаётган нуқсонларни ўз вақтида бартараф этмоқдалар, камчиликларнинг олдини олиб қолмоқдалар. Суратда: жамоатчи ишчилардан Ғ. Азимов, Ш. Толипов ва М. Рустамов ўртоқлар жўнатишга ҳозирланган маҳсулотларни текшириб кўрмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

КАТТА КУЧ

Бир зумда идора рўбарўсидаги кўрсаткич тахтаси олдида одамлар гавжум бўлиб кетди. Улар «Типратикон» деворий газетасининг навбатдаги сонини зўр қизиқиш билан томоша қилмоқда эдилар.

— Роса боплабди-да,— деди колхозчилардан бири жамоат чорваси ҳисобига ўз молини боқмоқчи бўлган бир таъмагир масхараланган карикатурани кўриб.

— Мана буниси-чи?— деди шериги.

Бу карикатурада эса колхоз мол-мулкини талон-торож қилмоқчи бўлган эгриқўлнинг хатти-ҳаракати ифодаланган эди...

— Назоратнинг кучи, таъсирчанлиги унинг оммавийлигида,— дейди Оржоникидзе районидаги «Октябрь» колхози халқ контроли группаси раиси Ле-Хва-Рен,— биз ўз фаолиятимизда доимо ана шунга амал қиламиз.

Ҳақиқатан ҳам, колхоз назоратчилари коллектив олдида турган вазифаларни ҳал этишда партия ташкилоти ва правлениега амалий ёрдам бериб, уларнинг асосий диққат-эътибори колхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқларида давлат план ва мажбуриятларни муддатидан илгари бажарилишига қаратилган.

Назоратчилар эришаётган ютуқларнинг сири нимада?

Энг аввало, бу ерда иш қатъий план асосида олиб борилади. Ҳар бир текширишга пухта тайёргарлик кўрилади. Бу йил ўтказилган парник хўжалиги, техникани ремонт қилиш ва сақлашнинг бориши, сабзавот экинларини йиғиб-териб олиш ва ҳисоб-китоб ишларининг йўлга қўйилишига оид текширишлар айниқса, катта фойда келтирди.

Кўпгина текширишлар якунлари партия комитети ва колхоз правлениеси йиғилишида кўриб чиқилди. Халқ назоратчилари суғориладиган ерлардан унумли фойдаланилишига қаратилган кўпгина фойдали таклифларни ҳам ўртага ташладилар.

Ҳар ойда бир марта чиқариладиган «Типратикон» деворий газетасида, назоратчилар бажарган ишлар танқидий ифодаланади. Бундан ташқари, назоратчилар колхоз радиоузели орқали ҳам сўзга чиқиб, ўзлари бажараётган ишлар ҳақида колхозчиларга ахборот бериб турадилар.

Бу тадбирлар яхши самара бермоқда.

Яқинда область халқ контроли комитетида бу колхоз назоратчилари илғор иш тажрибаси маъқулланди. Халқ контроли группаси раиси Ле-Хва-Ренга раҳмат эълон қилинди.

— Ишимизда камчиликлар ҳам анчагина,— дейди Ле-Хва-Рен.— Комитет мажлисида бу камчиликлар тўғри кўрсатиб ўтилди. Биз деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш учун ички резервлардан фойдаланишга етарли эътибор бермаётибмиз. Халқ контроли группасининг айрим аъзолари текширишларда актив иштирок этмайдилар. Мавжуд камчиликларни ўз вақтида аниқлаш ва уларни бартараф қилиш учун етарли ташаббус ва қатъиятлик кўрсатмаяпдилар. Биз бундан буён мана шундай камчиликларнинг бўлмаслиги учун зарур тадбирларни амалга оширамиз.

Ўшандан буён кўп вақт ўтгани йўқ. Колхоз назоратчилари ютуқларни мустаҳкамлаб ўз фаолиятларини янада жонлантириб юбордилар.

Яқинда бўлиб ўтган область партия-хўжалик активи йиғилишида чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш масаласи муҳокама қилиниб, бу соҳада қандай тадбирлар амалга оширилиши зарурлиги айтиб ўтилди. Колхоз назоратчилари ўз ишларида бу кўрсатмаларга амал қилмоқдалар.

Н. РИХСИЕВ.

ЎТКИР КЎЗЛАР

Корхонамиз назоратчилари учта комиссияга бўлиниб, ремонт ишлари сифатини яхшилаш, иш вақтидан унумли фойдаланиш, корхона коллективига намунали шароит яратиб бериш каби масалалар билан шуғулланмоқдалар. Улар план асосида қатор рейдлар ўтказиб, камчиликларни аниқлашда ва баратараф этишда депо маъмуриятига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Ўтган ойларнинг бирида халқ назоратчиларидан Н. Баранов ва Л. Колесников ўртоқлар цехларда ремонт ишлари жараёни қандай бораётганлигини текширдилар. Текширув давомида ремонт графигининг бузилаётганлиги натижасида кўпгина юк вагонлари беҳуда навбат кутиб қолаётганлиги аниқланди. Оператор Г. Балгужина вагонларнинг қай пайтда ремонтга келганлиги ва ремонт ишлари қачон тугаганлиги ҳақидаги тўла маълумотларни ўз вақтида бермаганлиги учун шундай нуқсон узоқ вақт давом этиб келган. Бундай эътиборсизлик учун оператор жиддий жазоланди.

Шундан кейин назоратчилардан А. Пўлатов, И. Дворяншнов ва Н. Самикин ўртоқлар мастер В. Панарин билан ремонтдан чиққан вагонларни бир-бир кўздан кечириб, баъзи бир жузъий камчиликларни аниқладилар. Назоратчиларнинг ўткир кўзи пайқаган камчиликлар ўша жойнинг ўзида бартараф қилинди.

Назоратчиларимиз фаолият кўрсатаётган соҳалар кўлами кенг. Улар рангли ҳамда қора металлар қолдиғини тўплаш ҳамда саралаш ишларининг сифатли бажарилишини ҳам талаб қилмоқдалар.

Масалан, ишчи И. Карначев 50-вагонни ремонт қилишда ўз ишига эътиборсизлик билан қараганлиги учун вагоннинг сув трубалари сифатсиз ремонт қилинган эди. Текширувдан сўнг бракка йўл қўйган И. Карначев касаба союзлари мажлисида қаттиқ танбеҳ олди. Назоратчиларнинг қаттиққўллиги бундай воқеаларнинг олдини олаяпти. Ҳамма энди ўз ишига сидқидилдан муносабатда бўлиб, ремонт сифатини тобора оширишга ҳаракат қилмоқда.

Я. ҒИЁСОВ,
Тошкентдаги 1-вагон депоси халқ контроли группасининг раиси.

ПАХТАНИ ХОМ ТЕРМАНГ

Пахта далаларида ҳозир долзарб дамлар давом этяпти. Барча хўжаликларда иш суръати кун сайин ошиб бормоқда. Бу қувончли ҳол албатта. Лекин айрим ҳолларда суръат деб сифатни унутиб қўйиш ҳолларининг содир бўлаётганлиги кишини ташвишлантиряпти. Шундай ҳол районимиздаги Фрунзе номли колхозда айниқса тез-тез содир бўлаяпти.

Қонун бўйича биз намлиги 7—7,5 процентдан ошмаган ҳосилни қабул қилиб олишимиз керак. Лекин колхоздан келаётган ҳосилнинг катта қисми 11,7 процент намликда бўлмоқда. Бунинг натижасида ҳосилнинг маълум қисмини чегириб қолишга мажбур бўлаяпмиз. Айниқса Шариф Хушназаров бошлиқ бригада далаларидан келтирилаётган ҳосил ғоятда нам бўлаяпти. Бу ҳосилнинг бир қисми хом бўлса, қолган қисми яхши қуритилмаган.

Райондаги Х. Турсунқулов, Н. Ниёзов номли колхозлардан ҳам намлиги юқори бўлган ҳосиллар карвони кириб келаяпти. Бундай ҳолларнинг содир бўлмаслиги учун халқ назоратчилари алоҳида сергаклик кўрсатишлари лозим. Хом ва нам пахта топширишдан хўжаликларнинг ўзлари катта зарар кўрадилар.

И. ҚОЗОҚБОЕВ,
Янгийўл районидаги «Халқобод» пахта тайёрлаш пункти мудири.

ЧАЛА ҚОЛГАН КЛУБМАН

Узоқ йил баҳорида,
Кунларнинг наҳорида.
Ер роса ўйилганди,
Заминим қўйилганди.
Мана ўшандан бери,
Қанча баҳор, ёз ўтди.
Бош прораб Тошакам,
Қурилишга бош акам,
Парвойи фалак акам,
Иши чархпалак акам.
Унга кўпчилик билан,
Бўлиб бир—жону бир тан,
Бурчинг ўта, десалар,
Ишни билгил, десалар,
— Айбим йўққу айтарли,
Маълумотим етарли.
Менмас, ношудроқ—мастер,
Жон койитмас, тўкмас тер,
Дея қайта-қайтадан
Вайсагани-вайсаган.
Қурилиш айқаш-уйқаш.
Қаллобликка у бош-қош.
Яна дейди:— цемент йўқ.
Нолиб қолар:—Камчил ғишт.
Бу аҳволда битмас иш!
Ичим-тошим сувалмай,
Азаматлар уялмай,
Қийнаб хону-жонимни
Эшик ҳамда ромимни
Бузиб, ташиб кетдилар,
Бағрим ҳароб этдилар.
Плита, тахта, ёғоч
Бўлди хўп талон-торож.
Барин гумдон қилишди,
Бору-йўғим шилишди.
Бўлмаса битмасмидим,
Элни шод этмасмидим.
Бир кун эл-юрт олдида
Ўша раҳбарлар иши,
Қингир-қийшиқ қилмиши
Бўлур бегумон ошкор.
Ва бўлурлар шармисор!

Музаффар ТУРОБОВ.

СПОРТ

САККИЗ ИМКОНИЯТДАН САККИЗ ОЧКО

Футбол бўйича Европа чемпионатида совет спортчилари навбатдаги учрашувни Ирландия командаси билан ўтказишди. Москвадаги В. И. Ленин номли марказий стадионда бўлиб ўтган бу беллашув дастлабки минутларданоқ жуда кескин ва қизиқарли тус олди. Иккала команданинг чарм тўп усталари ғалаба сари дадил интилдилар. Ниҳоят, биринчи таймнинг тугашига саноқли дақиқалар қолганида 11 метрдан белгиланган жарима тўпини Мунтян меҳмонлар дарвозасига киритди. Ҳисоб СССР фойдасига — 1:0.

Иккинчи таймда меҳмонлар ҳисобни тенглаштириш учун бор куч ва маҳоратларини ишга солишди. Лекин натижа ўзгармади. Шунингдек, ўйиннинг иккинчи ярмида бизнинг футболчиларимиз ҳам бирнеча қулай имкониятларни бой бериб, ҳисобни оширишолмади. Шундай қилиб, совет футболчилари тўртта матчда саккиз имкониятдан саккиз очкони қўлга киритдилар.

УЧ ҚУРАШДА 440 КИЛОГРАММ

Перунинг пойтахти Лимада бўлиб ўтаётган оғир атлетика бўйича жаҳон чемпионатида польшалик З. Качмарек енгил вазнда жаҳон чемпиони бўлди.

Уч курашда 440 килограмм натижага эришди. Кумуш медаль билан унинг ватандоши В. Башановский (435 килограмм) тақдирланди. Бронза медали эса совет спортчиси М. Киржиновга (430 килограмм) берилди.

ҚАРВОНБОШИЛАР МУСОБАҚАСИ

Шахмат бўйича мамлакат чемпионатида жаҳон экс-чемпиони М. Таль киевлик гроссмейстерлар И. Платонов ва Л. Штейн ҳамда харьковлик халқаро мастер В. Савон биринчи беш турда 3,5 очкодан олиб, турнир жадвалида карвонбошилик қилаётган эдилар. Ўйиннинг давомида Капенгут Полугаевскийга таслим бўлди (бу — гроссмейстернинг биринчи ғалабаси), Григорян — Жинжихашвилига. Шамкович ва Крогиус ўйинлари дуранг билан тугади. Штейн Лейн ва Платонов билан кечиктирилган иккала партияни дуранг натижада тугатди. Тайманов — Савон учрашуви ҳам шундай якунланди. Платонов Жинжихашвилини мағлубиятга учратди. Жинжихашвили — Крогиус партияси иккинчи марта кечиктирилди.

ҚОЗОҒИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

ДЎСТЛИК ИЛДИЗИ

Еркеш ИБРОҲИМ

Аждодимни
Рус халқи дўст деб,
Ўзи билан қўйди баробар,
Бу дўстликка бериб тағин зеб,
Атади у қондош биродар.
Дўст қозоққа азалдан охир
Худодан ҳам турар юқори.
Дўст келса-ие
Нону қўй ахир,
Уникидир уйида бори!
Аждодимни
Рус халқи дўст деб,
Ўзи билан қўйди баробар,
Бу дўстликка бериб тағин зеб,
Атади, у қондош биродар.
Уруш бўлса,
Жангда жон бериб
Отларимиз чопар ёнма-ён,
Дарахтимиз
Илдизи эриб,
Ер тагидан сизар у томон.
Биродарлик —
Мўжиза бир ном —
Тармоқланиб унинг илдизи
Қамраб олар дунёни тамом.
Иссиқ эрур бу сўз юлдузи.
Лекин эски чандиқлар каби.
Шундай улкан ер шари бўйлаб
Чегаралар,
Недир, сабаби,
Етибдики, қоламан ўйлаб.
Ер илдизин айлар мустаҳкам.
Бир-бирига чирмашиб дўстлар.
Эълон қилар гоҳо уруш ҳам,
Бир-бирининг илдизин тўсар:
Билармидик ахир биз буруи
Худосиз ҳам кечишин ҳаёт?
Оллоҳсиз ҳам
Қозоқлар бу кун
Яшар экан бахтиёр ва шод,
Илдизларсиз ўтмаклик бироқ
Қўлимиздан келарму сал-пал,
Ахир халқлар илдизи-қуроқ
Мангуликка боғланган тугал;
Рус халқини севиб ҳар нафас
Боболарим азалдан охир
Оддийгина бир қўшни эмас,
Туғишганим, дейишган ахир.

Эргаш МУҲАМЕДОВ таржимаси.

МОВИЙ ДУРРАНГ

Изтой МАМБЕТОВ

Бошдан мовий дуррангни ногоҳ,
Олиб кетди учириб шомол.
Ҳузурингда бир нафас эвоҳ,
Туриб қолдим бегона мисол.
Сенга уни этгандим тақдим,
Доим яшнаб юргин деб дилдор,
Оддий дурра эмас бу балким—
Ўтган ширин дамлардан ёдгор.
Шу дуррада келиб доимо
Мен ошиқни этар эдинг ром.
Яна келдинг ёнимга, аммо—
Бу сен эмас, бошқасан тамом.
Бугун дилдор, бошқача дурранг
Сочларингга берибсан оро.
Қанчалар сен кийинма башанг,
Ўхшамайсан аслингга асло,
Туриб қолдим ҳайрон қошингда,
Дейман кўрмай кўргандан
кўра.
Бугун йўқдир охир бошингда,
Мен севганим ҳаворанг дурра.

Р. ТОЛИПОВ таржимаси.

О Н А   Е Р

Қодир МИРЗАЛИЕВ

О, она ер, қўшиқ берган даланг билан,
Мен далангдан эркаланиб, шод қайтаман.
Икки нарса мангуликдир:
Бири — ўзинг,
Бири — мендек сенга меҳрим берган фарзанд.
Қайга борсам, ўзинг менинг жонимдасан,
Юрагимда, бағримдасан, қонимдасан.
Сенинг ўғлинг — оғам эрур, ёши — иним,
Сенинг қизинг — онам, ёки қариндошим.
Топталмасин дея бу кенг яшил далам,
Оғир дамда мен тайёрман жангга ҳардам,
Нафас олсам қалбим аро сен юрасан,
Сени ёзмай жим турарми қўлда қалам?!
Мен биламан Асанқайғи бўз инганин[1],
Сенинг учун у заҳматлар кўп чекканин.
Она ерим бор-йўғимсан, «касаллигим»
Сен ўзингсан, мадоримсан, кўз тикканим.

[1] Туя

Қозоқчадан таржима.

ОБЛАСТЬ ЯНГИЛИКЛАРИ

КЎЧАЛАР, КЎЧАЛАР...

Марказни ободонлаштириш ва уни кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилаётир. Яқиндагина экилган 36 минг туп манзарали ва мевали дарахтлар яхши парвариш қилинмоқда. Шаҳар ва район марказларини асфальтлаш учун 23 минг сўм маблағ ажратилган. Ҳозир минг квадрат метр йўл асфальтланди. 540 квадрат метр майдонга тротуар қурилди. Мичурин, Шастри номли кўчалар асфальтлаб бўлинди. Ҳозир Комсомол кўчасини асфальтлаш ишлари ниҳоясига етиб қолди. Бундан ташқари, катта анҳорларни кесиб ўтадиган 5 та кўприк қуриб битказилди.

ТУРАР-ЖОЙ БИНОЛАРИ

Шу кунгача районда 15 минг квадрат метр турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Яқинда «Ленинград» колхозида қурилаётган янги уйларга колхозчилар кўчиб киришди. Ҳозир «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозида ҳам янги турар-жой бинолари қурилаётир. Карл Маркс номли колхозда қурилаётган янги уйларга яқин кунларда колхозчилар кўчиб киришади. Бундан ташқари, қурувчилар қатор болалар боғчаси биноларини ҳам фойдаланишга топширишяпти. Шу кунгача районда ҳар бири 70 ўринли учта болалар боғчаси фойдаланишга топширилди.

АЛОҚА ЙЎЛЛАРИ ЯХШИЛАНМОҚДА

Район марказидан узоқ масофада жойлашган колхоз ва совхозлар билан телефон алоқасини яхшилаш чоралари кўрилмоқда. Шу кунгача 32 километр масофага алоқа симлари тортилди. Ҳозир алоқа симларини узайтириш ишлари олиб борилаётир. Марказ билан Чимбойлиқ қишлоғи ўртасида ҳам яқин кунларда алоқа ўрнатилади. Бундан ташқари, Нанайдан Пскомгача ҳамда Чақчам қишлоғида ҳам телефон станцияси қурилиши учун иш олиб борилаётир.

КЎЧМА ДЎКОНЛАР

Тоғлик жойларда яшовчи чорвадорларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида бир қанча кўчма дўконлар ташкил этилди. Ҳозир район бўйича 70 дан ортиқ автолавка ташкил этилиб, унда озиқ-овқат ва саноат моллари билан савдо қилинмоқда. Бундан ташқари, колхоз-совхозларда шу кунгача 12 та озиқ-овқат магазини фойдаланишга топширилди.

БЎСТОНЛИҚ РАЙОНИ

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

ВАРШАВА, 22 сентябрь. (ТАСС). Кеча бу ерда Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг мажлиси бўлиб ўтди. Сиёсий бюро Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлигини янада чуқурлаштириш ва такомиллаштириш ҳамда уларнинг социалистик иқтисодий интеграциясини ривожлантириш тўғрисида Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгашининг XXV сессиясида қабул қилинган комплекс программа тўғрисида Польша Халқ Республикаси ҳукумати берган ахборотни кўриб чиқди ва маълумот учун қабул қилди. Сиёсий бюро комплекс программага катта аҳамият бериб, уни бажаришни таъминлаш борасида Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг шу йил 10 сентябрдаги қарорида берилган кўрсатмаларни тўла равишда маъқуллади.

БАЗАЛАР ҚОЛИБ КЕТМОҚДА

ВАШИНГТОН, 22 сентябрь. (ТАСС). Президент Р. Никсон Окинавани ва бошқа бир қанча оролларни Японияннинг маъмурий назорати остида сақлаб турмоқ учун топшириш тўғрисидаги Америка—Япония битимини кўриб чиқиб ратификация қилиш учун юборди.

Президентнинг шу мактубида бироқ бу ороллар Японияга топширгандан кейин ҳам Қўшма Штатлар ороллардаги ҳарбий қурол-яроғлардан фойдаланиш имкониятини ўз қўлида сақлаб қолади, дейилади. Президентнинг изоҳлаб айтган гапига қараганда бунинг маъноси шуки, Окинавадаги базалар Қўшма Штатлар ихтиёрида қолаверади. Япония территориясидаги базалар қандай шартлар билан ижарага берилган бўлса, бу базалар ҳам худди шундай шартлар билан ижарага берилаверади, деб таъкидланади мактубда.

Сўнгра мактубда айтиладики, бу битим Окинавада Американинг савдо саноати ва бошқа манфаатларини таъминлашни ҳам кўзда тутади.

Оқ уй вакили Зиглер матбуот конференциясида гапириб айтдики, Окинавани Япония қўлига топшириш шу оролдаги Америка қўшинларининг сонини камайтиришни кўзда тутмайди. Америка ядро қуролини олиб чиқиб кетиш битимда айтилганми, деган саволга президент жавоб беришдан бош тортиб, ядро қуролини жойлаштириш ва бу хусусда битим тузиш масаласини ҳукумат вакиллари «сир сақлаб қолиш мақсадида» ҳеч қачон ошкора муҳокама қилмаганлар, деди.

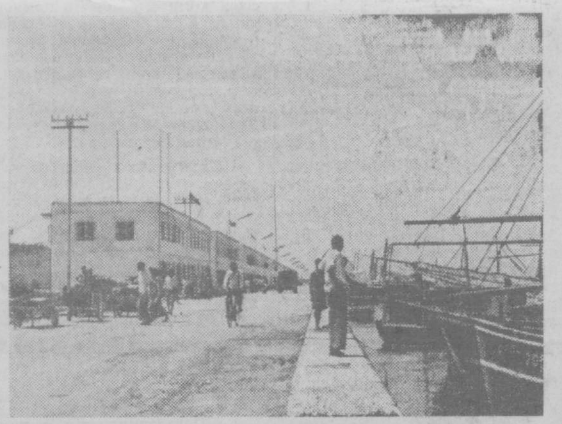

Мальдив республикаси ўз мустақиллигининг олти йиллигини нишонлади. 16 та оролчалардан иборат бўлган бу мамлакатда 110 мингга яқин аҳоли яшайди. Улар балиқчилик, кокс ёнғоғи ва мева-чева етиштириш билан шуғулланади. Суратда: мамлакат пойтахти Маленинг бир кўриниши.

В. Шкалябин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

БАЙРУТДАГИ ФАВҚУЛОДДА КОНФЕРЕНЦИЯ

БАЙРУТ, 22 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда бугун нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилотининг 25-фавқулодда конференцияси очилди. Конференцияда Эрон, Ироқ, Қувайт, Катар, Абу-Даби, Саудия Арабистони, Ливия, Жазоир, Индонезия, Нигерия ва Венесуэла вакиллари қатнашмоқда.

Маҳаллий матбуотнинг хабарларига кўра, конференция қатнашчилари нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар ҳукуматларининг шу мамлакатлар нефть бойликларини эксплуатация қилаётган чет эл монополияларининг молиявий ва маъмурий фаолиятида қатнашишига таалуқли масалаларни, шунингдек, доллар кризисининг ўз экономикаларига келтириши мумкин бўлган оқибатларини муҳокама қилмоқдалар.

БЕЛЬГИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ РЕЗОЛЮЦИЯСИ

БРЮССЕЛЬ, 22 сентябрь. (ТАСС). Бельгия Коммунистик партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг бу ерда эълон қилинган резолюциясида, Никсоннинг Америка монополияларини ҳимоя қилиб кўрган чораларининг биринчи натижалари Бельгия экономикасининг бир қанча тармоқларида ишсизлик кўпайиб кетишига сабаб бўлди, дейилади.

Ишсизлик хавфини йўқотмоқ учун, дейилади резолюцияда, АҚШга иттифоқчи бўлган Бельгия ва бошқа Ғарб мамлакатлари ҳукуматларининг кўрган чоралари етарли эмас, чунки бу чоралар НАТО аъзоси бўлган мамлакатлар сиёсати негизига дахл қилмайди. Доллар учраган танглик азобини асосан яна меҳнаткашлар тортаётганлиги ҳар қачонгидан ҳам равшанроқ кўриниб турибди.

Бельгия коммунистлари меҳнаткашларни социал нафақаларни кўпайтириш учун, солиқларни оширишга қарши, ҳаммани иш билан таъминлашни гарантиялайдиган иқтисодий сиёсат ўтказиш учун курашга чақирмоқда.

АНЖЕЛА ДЭВИСНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ УЧУН

НЬЮ-ЙОРК, 22 сентябрь. (ТАСС). АҚШда Анжела Дэвисни ҳимоя қилиш кампанияси тобора кенгаймоқда.

Анжела Дэвисни ва бошқа сиёсий маҳбусларни озод қилиш учун курашувчи Портленд комитети (Мэн штати) бу мард коммунист аёлдан суд йўли билан ўч олиш тайёргарлиги кўрилаётганлигига қарши шаҳарда 27 сентябрда оммавий норозилик намойиши ўтказилишини маълум қилди. Хотин-қизларнинг ҳуқуқлари учун курашувчи портлендликлар иттифоқи, «рангли аҳоли тараққиётига кўмаклашувчи миллий уюшма»нинг маҳаллий бўлими, «озодлик учун курашувчи ёш ишчилар иттифоқи» бўлими ва шаҳардаги бир қанча жамоат ташкилотлари шу намойишда қатнашишга тайёр эканликларини айтдилар.

АҚШнинг кўпгина шаҳарлари ва университет марказларида Анжела Дэвисни ҳимоя қилиш намойишлари ва митинглари ҳар доим ўтказилиб турибди.

Милуокида (Висконсин штати) ўтказилмоқчи бўлган намойиш қатнашчилари Анжела Дэвисни пуллик кафолат эвазига дарҳол бўшатиб юборишни ва сиёсий маҳбусларнинг ҳуқуқларига риоя қилишни талаб этиб баёнот чиқарди.

ЯНГИ АНЪАНАЛАР

МАҲАЛЛАДА УЗУМ САЙЛИ

Тошкентдаги «Фаол» маҳалласида истиқомат қилувчилар бир-бирлари билан ҳамиша ҳамжиҳат яшашади. Маҳаллада бирор ҳайрли ишга қўл урилгудек бўлса, каттадан-кичикнинг ҳаммаси астойдил киришиб кетади.

Мана, бугун ҳам клуб ҳовлиси гавжум. Бундан уч-тўрт йил илгари қаровсиз ётган жой энди киши кўрса ҳавас қиладиган боққа айлантирилган. Боғ бўлганда ҳам ҳосилга кирган узумзор боғ!

Маҳалла комитетининг раиси Собир ака Қосимов ўша кезларда тўғри фикрни ўртага ташлаган эди. «Шу ерни узумзор қилсак, ҳаммамизга ҳам нафи тегиб қолар» деган эди. Маҳалла аҳли бир ёқадан бош чиқариб, ишга бел боғлади. Мана энди катта хурсандчилик билан узум сайли ўтказиляпти

Сайлга 300 га яқин одам йиғилди. Улар кўчат қилиб, меҳр билан парваришлаб етиштирган ширindan шакар узум ҳосилидан ўзлари баҳраманд бўлишди. Меҳмон бўлиб келган Собир Раҳимов район ижроия комитети маданият бўлимининг бошлиғи Сандвалиев, Тошкент педагогика институти ўқитувчиси, биология фанлари кандидати Қурбонов ўртоқлар йиғилганларни узум сайли билан қутлаб, янгича тўй, янгича урф-одатлар тўғрисида гапириб беришди.

Сайлда маҳалла комитети раиси Собир ака Қосимовнинг таклифи билан тўйлар, турли маросимларни ташкил этиш мақсадида 9 кишидан иборат комиссия тузишга қарор қилинди. Маҳалла активларидан пенсионер Қосим Хўжаев, хотин-қизлар Совети раиси Робия Каримова тўй маросимларини ташкил қилишда кўпчиликнинг ҳурматини қозонган Илёс Зияров, Собир Қосимов каби ўртоқлар комиссияга аъзо бўлдилар.

Сайл куни райондаги Максим Горький номли маданият уйининг Низомжон Садриев раҳбарлигидаги бадиий ҳаваскорлари ижросида кўрсатилган концерт маҳалла аҳлини хурсанд қилди.

Н. БОБОЖОНОВА, маданият уйи директори.

РАССОМ ХАНДАСИ

— Вой ўлай, бу ерда турган банканинг биттаси қани?

— Ҳимм, яна эркак киши эмиш, кўп додлайверманг, кўрипчакни ҳозир ўзим боплаб кесиб ташлайман...

— Жоним, қўйсангизчи шу ерни, кинога тушақолайлик...

А. Ҳолиқов чизган расмлар.

ҲАР ТЎҒРИДА

ЭНГ ТЕЗ ЭКСПРЕСС

Япониядаги «Жапанис ношнл рейлуэйс корпорейшн» фирмаси 1981 йилда соатига 260 миль тезликда ҳаракат қиладиган темир йўл экспрессини темир изга туширишни мўлжалламоқда. Шамолдай тез учадиган бу экспресс Токиони Осака шаҳри билан боғлаб, орадаги 350 миль масофани 1 соату 20 минутда босиб ўтади.

ЛАЗЕР ВА ЎСИМЛИК

Бир группа австралиялик олимлар ўсимликлар ўсиш жараёни тезлашувига лазер нурининг роли қандайлигини билиш мақсадида тажриба ўтказдилар. Натижада лазер нури таъсирида салатнинг бир тури бўлган латук ўсимлигининг уруғи одатдагидан анча тез униб чиқиши аниқланди. 365 метр наридан лазер нури юборилганидан сўнг арпа гули ҳам ғоят тез очилди. Олимлар лазер нуридан келгусида қишлоқ хўжалигида амалда фойдаланиш мумкин, демоқдалар.

СУВГА ТАШЛАНГАН БОЙЛИК

Ҳар йили денгиз ва океанларга саноат чиқиндилари сифатида 2300 минг тонна қўрғошин, 1600 минг тонна марганец, 6500 минг тонна фосфор ташлаб юборилади. Дарёлар океанларга оқизиб келган темир миқдори эса дунёда ишлаб чиқариладиган пўлатнинг роппа-роса ярмига тенгдир.

Рейн дарёси Европада энг ифлос дарёлардан бири эканлигига ҳам юқоридаги каби саноат чиқиндилари ташлаб юборилаётгани сабабчидир. Негаки, бу дарё орқали Шимолий денгизга 60 миллион тонна эритма чиқинди оқиб келади. Шундай қилиб, дарё, денгиз ва океанлар суви йил сайин ифлосланиб бораяптики, бундан кўрилаётган билвосита зарар беҳисобдир.

ТОК ВА СУЯК СИНИҒИ

АҚШнинг Пенсильвания медицина институтидаги тадқиқотларда суяк синган жойидан электр токи ўтказилса, суяк тўқималари тезроқ битиши аниқланди. Шу институт ходимлари суяк синган жойга ўзгармас ток узатувчи элемент моделини ҳам ишлаб чиқдилар. Бу элемент тери орқали суяк синиғига киргизилиб, ундан ток ўтказилади. Беш тийинлик тангадек келадиган бу элемент батарея, транзистор ва қаршилик ғалтагидан иборат. Ҳайвонларда ўтказилган тажрибада оёқ суяги синиғи одатдагидан анча тез — 18 кунда битиб кетган.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 19.05 — **«Ахборот»** информацион программаси, 19.20 — **СССР халқ артисти Раззоқ ҲАМРОЕВНИНГ ижодий портрети.**

Ўзбек тилида: 20.20 — **«Ахборот»** информацион программаси, 20.35 — **Ота-оналар университети,** 21.10 — **Бир келиб кетинг қишлоғимизга** (телеочерк), 22.30 — **«Бўстон»** тележурнали, 23.30 — **Мен.Қозоғистон** (телевизион ҳужжатли фильмнинг 6 серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Сиз учун кимлар ишлайди?** (қўғирчоқ фильм), 18.20 — **Рақс галереяси** (фильм-концерт), 18.50 — **Реклама.**

19.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Шаҳримиз ободонлиги ва гўзаллиги учун,** 20.20 — **Фортепиано куйларидан концерт.**

Рус тилида: 21.00 — **Тўлқинда—0,2,** 21.20 — **Геликон** (фильм-концерт), 21.55 — **Ота уйи** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 24/IX да **Майсаранинг иши,** 25/IX да **Аида,** 26/IX да **Ёрилтош** (кундузи), **Оққуш кўли** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва Давлат цирк артистларининг гастроллари.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Дунё (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «СПУТНИК», «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 3.20 минутда).

Ҳалокатли хато — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Митти қайиқча (эрталаб соат 10, кундуз 2, 4 ва кеч 9.45 минутда), **Менинг сўнгги тангоим** (кундуз соат 12; кеч 6 ва 8 да), **Мазондарон шери** (тоқ соатларда) «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Ўн икки стул (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Музика садолари — «МОСКВА» (кундуз соат 12.30 минут ва кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Ёввойи қалб — «ФЕСТИВАЛЬ», **Дунё** (2 серия) — «ХИВА».

ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

25, 26 СЕНТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА

„Шодлик ва кулги кечалари“

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ» АРТИСТЛАРИ ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

АСКИЯЧИЛАР: Ғоибака ТОШМАТОВ, Мамарозиқака ИСҲОҚОВ, Обилака НОРМАТОВ, ака-ука Зайнобиддин ва Мадаминжон ЮСУПОВЛАР иштирокида

КАТТА АСКИЯ

Билетлар сотилмоқда.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ЭЛЛИК ТЎРТИНЧИ

МАВСУМ ОЧИЛАДИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

26 СЕНТЯБРДА

Ҳамза

«БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ»

(3 пардали драма)

28 СЕНТЯБРДА

Э. Воҳидов

«ОЛТИН ДЕВОР»

(3 пардали комедия)

30 СЕНТЯБРДА

А. Қаҳҳор

АЯЖОНЛАРИМ

(3 пардали комедия)

Спектакллар кеч соат 7 яримда бошланади.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р.02853 ИНДЕКС 64697. А—1837.